

VERONMAKSAJAN PIENI OPAS

Mikä yhtiömuodoksi yritykselle?

Tammikuu 2022

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.

Sisällys

1. Mitkä ovat suosituimmat yhtiömuodot?
2. Kevytyrittäjyys ei ole yhtiömuoto
3. Toiminnan edellyttämä pääoma ja riski
4. Toiminimi sopii aloittavalle pienyrittäjälle
5. Osakeyhtiön talousriskit ovat rajoitetumpia
6. Avoin yhtiö vaatii luottamusta
7. Kommandiittiyhtiöön tarvitaan äänetön yhtiömies
8. Mitä eroja on yritysmuotojen verotuksessa?
 - 8.1. Toiminimi ei ole erillinen verovelvollinen
 - 8.2. Millaisia veropulmia toiminimelle voi syntyä?
 - 8.3. Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat verotuksessa laskentayksiköitä
 - 8.4. Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen
 - 8.5. Miten osinkoja verotetaan?

Sopivan yritysmuodon valinta on yksi tärkeimmistä päätöksistä, kun yritystoimintaa aloitetaan. Valintaan vaikuttavat ainakin liiketoiminnan laajuus, perustajien lukumäärä, yrityksen päätöksenteko, alkupääoman tarve, riskit, vastuukysymykset, verotus sekä laajentumissuunnitelmat.

1. Mitkä ovat suosituimmat yhtiömuodot?

Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tilastojen mukaan useimmat yrittäjät ovat valinneet yritysmuodokseen osakeyhtiön. Niitä oli vuoden 2022 alussa rekisterissä noin 262 000 kappaletta.

Toiseksi suosituin yritysmuoto on toiminimi, joita oli rekisterissä noin 237 600 kappaletta. Kommandiittiyhtiöt ja avoimet yhtiöt ovat sen sijaan harvinaisempia, sillä kommandiittiyhtiöitä oli rekisterissä noin 22 900 kappaletta ja avoimia yhtiöitä vain noin 8 000 kappaletta.

Vuosittain rekisteröidään noin 20 000 uutta osakeyhtiötä ja noin 17 000 uutta toiminimeä ja noin tuhat henkilöyhtiötä. Tilastot toisin sanoen kertovat, että yritysmuodon valinta tehdään useimmiten osakeyhtiön ja toiminimen välillä.

Moni yritys myös lopettaa toimintansa vuosittain. Suurin osan toimintansa ensimmäisinä vuosina lopettaneista päättää toiminnan kolmantena vuonna aloittamisesta. Toisaalta aloitetun toiminnan kannattavuus nousee monessa tapauksessa vasta muutaman vuoden päästä toiminnan aloittamisesta.

Yhtiömuodon valitsemisessa on hyvä muistaa, että yksinkertaisemman yritysmuodon voi vaihtaa monimukaisempaan. Moni yrittäjä aloittaa toiminimellä. Mikäli toiminta alkaa laajentua ja kannattaa, toiminimi muutetaan myöhemmin esimerkiksi osakeyhtiöksi.

Toiminimi, eli yksityinen elinkeinonharjoittaja, on yksinkertainen yritysmuoto. Toiminimiyrittäjä on henkilö, joka vain on ilmoittanut harjoittavansa liike- tai ammatti-toimintaa ja on tämän takia rekisteröitynyt tarvittaviin rekistereihin (esim. kauppaa, ennakkoperintä- ja arvonlisäverorekisteri) ja saanut käyttöönsä y-tunnuksen.

Osakeyhtiö suosituin, toiminimi kakkonen

Yritysmuoto	Alkuvuosi 2022, kpl
Osakeyhtiö	262 000
Toiminimi	237 600
Kommandiittiyhtiö	22 900
Avoim yhtiö	8 000

Lähde PRH

2. Mikä on kevytyrittäjä?

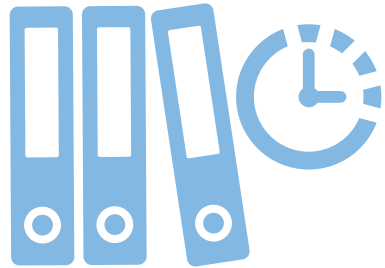
Viime vuosina on yleistynyt myös niisanotu kevytyrittäjyys, joka ei ole varsinaisesti yritysmuoto. Kevytyrittäjä on itsensä työllistäjä, joka ulkoistaa toimintaan liittyvän byrokraatian laskutuspalveluyritykselle. Yritys hoitaa toiminnan hallintoon liittyvät asiat, muun muassa laskutuksen ja veroilmoitukset.

Näissä tapauksissa monesti myydään omaa osaamista ja kyse on keikkaluonteisesta tai sivutoimisesta toiminnasta, jossa kokeillaan miten oma liikeidea toimii. Osa toimijoista on ilmoittanut toimintansa kaupparekisteriin ja saanut y-tunnuksen, mutta osa toimii ilman y-tunnusta.

Ongelmakohtia kevytyrittäjyydessä ovat olleet eläketurvan järjestäminen, hankinnat ja arvonlisäverolain huojennusten hyödyntäminen. Työ- ja sosiaalivakuutuslainsäädännössä kevytyrittäjää pidetään yrittäjänä, jos työtä ei tehdä työsuhteessa. Verotuksessa laskutuspalvelua käyttävää kevytyrittäjää voidaan kuitenkin pitää myös palkan-

saajana, vaikka hän samanaikaisesti olisikin YEL-vakuutettu.

Kevytyrittäjätoimintaa harjoittavan tai aloittamista suunnittelevan kannattaa vertailla eri laskutuspalveluyritysten palvelujen sisältöjä, koska ne eroavat toisistaan. Etukäteen kannattaa selvittää, miten onnistuu verotuksessa esimerkiksi toimintaan liittyvien hankintojen vähentäminen ja arvonlisäveron alarajahuojennuksen hyödyntäminen.

3. Toiminnan edellyttämä pääoma ja riski

Yrityksen toiminnan aloittamiseen vaaditaan jonkin verran pääomaa. Aikaisemmin muodollinen minimipääomavaatimus koski osakeyhtiöitä. Minimipääomavaatimus on poistunut myös osakeyhtiöiltä.

Osakeyhtiön voi perustaa ilman osakepääomaa. Jos osakepääomaa ei ole, kaupparekisteritietoihin osakepääoman määräksi rekisteröidään nolla euroa.

4. Toiminimi sopii aloittavalle pienyrittäjälle

■ Toiminimi on yksinkertainen yritysmuoto ja helppo perustaa. Muodollista aloituspääomaa ei tarvita, vaikka esimerkiksi rekisteröintikustannukset vaativat jonkin verran varoja samoin kuin yrityksen aloittamiseen liittyvät hankinnat.

■ Toiminimessä ei voi olla kuin yksi perustaja ja tämän takia se soveltuu yritysmuodoksi, jos toimintaa on tarkoitus harjoittaa yksin tai yhdessä aviopuolison kanssa.

■ Yrittäjä vastaa kaikesta päätöksenteosta.

■ Hallinnointi on yksinkertaista, koska ei ole pakollisia kokouksia eikä tarvetta niihin liittyvien pöytäkirjojen tekemiseen.

■ Toiminimen huono puoli on se, että yrittäjä on henkilökohtaisesti vastuussa kaikista liiketoiminnan veloista ja velvoitteista. Toiminimen riskit ovat aina yrittäjän henkilökohtaisia riskejä.

5. Osakeyhtiön talousriskit ovat rajoitetumpia

■ Verrattuna toiminimeen osakeyhtiö vaatii enemmän hallinnollista työtä ja on yleensä kalliimpi sekä perustaa että ylläpitää ja lopettaa.

■ Osakeyhtiö perustetaan usein silloin, kun toimintaan vaaditaan pääomaa. Osakeyhtiö voi omistaa itse omaisuutta ja sinne voi myös kerätä pääomaa tulevaisuutta varten. Pääoman kerääminen yhtiöön esimerkiksi osakeannin perusteella on mahdollista.

■ Osakeyhtiö valikoituu yritysmuodoksi useimmiten myös silloin, kun perustajia on useita. Osakeyhtiön voi kuitenkin perustaa yksikin henkilö.

■ Etuna osakeyhtiössä on se, että päätöksiä on mahdollista tehdä enemmistöperiaatteella. Lisäksi taloudelliset riskit ovat osakeyhtiössä rajoitetumpia kuin esimerkiksi toiminimessä.

■ Osakkeenomistajat ovat vastuussa yrityksen sitoumuksista vain sijoittamallaan pääoman määrällä, jos he eivät ole antaneet takauksia lainojen vakuudeksi. Toimintaa aloitettaessa ulkopuolista rahoitusta hankittaessa tarvitaan kuitenkin usein myös yrittäjän henkilökohtaisia vakuuksia ja takauksia.

■ Osakeyhtiössä omistuspuhjan muutokset ovat monesti helpompia toteuttaa kuin muissa yritysmuodoissa.

6. Avoin yhtiö vaatii luottamusta

■ Henkilöyhtiön eli avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön perustaminen ja hallinto ovat kevyempiä osakeyhtiöön verrattuna. Alkupääomavaatimuksia ei ole.

■ Yhtiötä yksin perustavalle henkilöyhtiö yhtiömuotona ei sovi, sillä avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön perustamiseen tarvitaan aina vähintään kaksi henkilöä.

■ Avoin yhtiö vaatii erittäin suurta luottamusta yhtiömiesten välillä, koska avoimissa yhtiöissä yhtiömiehet ovat aina vastuunalaisia yhtiömiehiä, jotka vastaavat yhtiön so-

pimuksista ja sitoumuksista henkilökohtaisella omaisuudellaan. Yhden yhtiömiehen solmimista veloista ja velvollisuuksista ovat vastuussa myös kaikki muut yhtiömiehet. Tämän takia avoin yhtiö sopii perheyriyksen yhtiömuodoksi. Puolittutun kanssa ei kannata perustaa avointa yhtiötä.

■ Avoimessa yhtiössä etuna on suuri sopimusvapaus yhtiötä perustettaessa ja sen toiminnassa. Päätökset tehdään sen mukaan mitä yhtiömiehet ovat sopineet keskenään.

7. Kommandiittiyhtiöön tarvitaan äänetön yhtiömies

■ Kommandiittiyhtiö eroaa avoimesta yhtiöstä siinä, että yhtiössä täytyy olla vähintään yksi yhtiömies, joka on lähinnä sijoittajan asemassa. Kommandiittiyhtiön perustamiseen tarvitaan yhden tai useamman vastuunalaisen yhtiömiehen lisäksi vähintään yksi äänetön yhtiömies, jonka vastuu rajoittuu hänen sijoittaman pääoman määrään. Äänetön yhtiömies ei yleensä ole mukana varsinaisessa toiminnassa. Tämän takia äänettömänä yhtiömiehenä voi olla vieraampikin henkilö.

■ Kommandiittiyhtiössä vastuunalaisella yhtiömiehellä on isoin päätösvalta liiketoimia tehdessä ja tämän takia hänellä on myös suurin vastuu. Vastuunalaisena yhtiömies on henkilökohtaisessa vastuussa yrityksen sitoumuksista ja veloista.

■ Vastuun laajuuden takia vastuunalaisien yhtiömiesten täytyy luottaa toisiinsa, mikäli kommandiittiyhtiössä on vastuunalaisia yhtiömiehiä kaksi tai useampia. Tämän takia kommandiittiyhtiö onkin usein yritysmuoto, jota käytetään perheyriyksissä.

8. Mitä eroja on yritysmuotojen verotuksessa?

8.1. Toiminimi ei ole erillinen verovelvollinen

Toiminimiyrittäjä maksaa liikkeen tai ammatin verotettavasta tulosta maksuunpannut verot henkilökohtaisesti.

Verotettava tulo saadaan selville, kun liike-toiminnan tuloista vähennetään sen kulut ja yrittäjävähennys. Toiminimiyrittäjän aikaansaama voitto verotetaan yhdessä kaikkien muiden tulojen kanssa. Useimmiten toiminimen tulos verotetaan pääosin ansiotulona. Tässä tapauksessa verojen määrään vaikuttaa tuloverotuksen progressio, mikäli henkilöllä on myös esimerkiksi palkkatuloja.

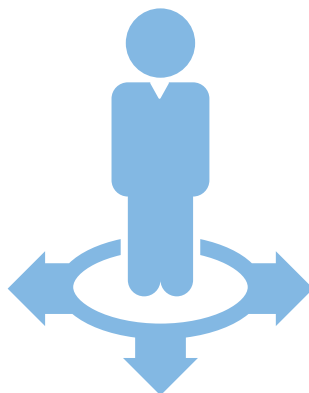
Osa toiminimen voitosta verotetaan pääomatulona, jos yritystoiminnan käytössä olevat varat ovat suuremmat kuin siihen liittyvät velat. Pääsäännön mukaan pääomatulona verotetaan tuloksesta osuus, joka vastaa 20 %:a elinkeinotoiminnan käytössä olevista nettovaroista. On myös mahdollista, että yrittäjä valitsee pääomatulo-osuudeksi määrän, joka vastaa 10 prosenttia nettovarainista tai että koko tulos verotetaan ansiotulona.

Pienempi pääomatulona verotettu osuus kannattaa valita silloin, kun tulot ovat niin pieniä, että veroprosentti on pienempi kuin pääomatulojen verokanta eli 30 prosenttia.

Toiminimessä ei ole mahdollista maksaa verotuksessa vähennyskelpoista palkkaa yrittäjälle, yrittäjäpuolisolle eikä omalle alle 14-vuotiaalle lapselle.

Toiminimiyrittäjä ei maksa itselleen palkkaa vaan tekee yksityisnostoja.

Toiminimi ei myöskään mahdollista yrittäjän ja yrityksen välisiä oikeustoimia. Esimerkiksi kauppasopimus tai vuokraussuhde ei ole mahdollinen toiminimen ja sen omistajan välillä.

Toiminimiyrittäjä nostaa varoja itselleen yksityisnostoina, jotka ovat verovapaita.

Yksityisotot voivat kuitenkin aiheuttaa

veroseuraamuksia sekä tuloetta arvonlisäverotuksessa. Mikäli esimerkiksi jostakin tavarasta on tehty arvonlisäverotuksessa vähennys, sen siirtäminen yksityiskäyttöön aiheuttaa sen, että tehty arvonlisäverovähennys ”pur-

kautuu” siltä osin kun omaan käyttöön otettujen tuotteiden arvo enemmän kuin 850 euroa (ilman arvonlisäveroa). Sääntö koskee vain arvonlisäverotusta.

Tuloverotuksessa yksityiseen kulutukseen siirrettyjen hyödykkeiden hankintahintoja ei saa vähentää. Tuloverotuksessa veroseuraamuksia voi aiheutua esimerkiksi silloin, kun yksityiskäyttöön otetaan hyödyke, josta tehty verovähennys on ollut suurempi kuin sen arvonalentuminen.

Toiminnan tappiota sen sijaan kohdellaan toiminimen osalta joustavasti. Yrittäjä voi valita miten tappio vähennetään. Tappion voi vahvistuttaa elinkeinotoiminnan tappioksi, jolloin se vähennetään tulevina vuosina. Toinen vaihtoehto on se, että yrittäjä ilmoittaa veroilmoituksella, että tappio tulee vähentää tappiovuonna kokonaan tai osittain yrittäjän mahdollisista pääomatuloista.

8.2. Millaisia veropulmia toiminimelle voi syntyä?

Toiminimiyrittäjällä syntyy erimielisyyksiä verottajan kanssa monesti kiinteistö- ja muiden huoneistokulujen kohdentamisesta, autokuluista ja tietokoneen hankintaan ja käyttöön liittyvistä kuluista. Ongelmana on useimmiten se, että verottaja ei hyväksy veroilmoituksella ilmoitettuja kuluja kaikilta osin vähennettäväksi vaan katsoo, että kuluista osa on yksityisiä elantomenoja, joita ei voi vähentää verotuksessa.

8.3. Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat verotuksessa laskentayksikköjä

Avoimet ja kommandiittiyhtiöt eivät ole erillisiä verovelvollisia vaan laskentayksikköjä. Yhtiön verotettava tulo verotetaan kokonaisuudessaan vuosittain osakkaiden henkilökohtaisena tulona. Ennen yritystulon jakamista tehdään yrityksen tuloksesta yrittäjävähennys.

Verotettavan tulon jakaminen verotuksessa yhtiömiesten kesken ei ole yleensä riippuvuussuhteessa siihen, miten yhtiön voitto todellisuudessa on jaettu yhtiömiehille. Yhtiömiestä verotetaan, vaikka hän ei olisi nauttanut varoja yhtiöstä. Kunkin yhtiömiehen tulo-osuus yhtiöstä jaetaan yhtiömiehille ja verot maksuunpannaan kunkin yhtiömiehen henkilökohtaisessa verotuksessa.

Veroseuraamuksia voi aiheutua esimerkiksi hyödykkeiden siirtämisestä yksityiskäyttöön.

Osuuden jako yhtiömiesten kesken tapahtuu yhtiösopimuksen perusteella. Kukin yhtiömiehen tulo-osuus puolestaan jaetaan pääoma- ja ansiotuloksi sen perusteella, miten suuri osuus kullakin yhtiömiehellä on yhtiön varallisuuteen. Yhtiömiehen tulo-osuudesta on pääomatuloa enintään se osa, joka vastaa hänen nettovarallisuusosuudelleen laskettua 20 prosentin vuotuista tuottoa. Laskemisen pohjana on elinkeinotulolähteeseen kuuluva nettovarallisuus.

Mikäli yhtiön toiminnassa syntyy tappiota, sitä ei jaeta yhtiömiehille, vaan se vähennetään yhtiön seuraavien verovuosien tuloksesta tulolähteittäin.

Henkilöyhtiön yhtiömies voi nostaa yhtiölle tekemästään työstä myös palkkaa. Toisin kuin toiminimessä yhtiö voi maksaa palkkaa myös yhtiömiehen puolisololle. Palkan maksu edellyttää tietenkin, että palkan-saaja on myös tehnyt yhtiölle työtä.

Vastuunlaisen yhtiömiehen ei ole kuitenkaan pakko maksaa itselleen palkkaa, vaan hän voi nostaa yhtiöstä varoja yksityisottona. Mikäli varat otetaan yksityisottona, yhtiön ei tarvitse maksaa yksityisotoista palkkaan liittyvää työnantajan sairausvakuutusmaksua.

Vastuunlaiselle yhtiömiehelle ei synny yksityisottojen vuoksi veronalaista tuloa. Verotus kohdistuu yhtiömiehen laskennalliseen osuuteen yhtiön tulosta. Yksityisotolla voi kuitenkin olla myös yhtiömiehille veroseuraamuksia tilanteissa, joissa esimerkiksi otettuun omaisuuteen liittyvät arvonnäköalaverovähennykset palautuvat sekä silloin, kun otettuun omaisuuteen liittyvät yliopistot palautuvat.

Henkilöyhtiön osakas voi laskuttaa omalta yhtiöltään verovapaita kilometrikorvauksia ja päivärahoja samoilla perusteilla kuin palkansaaja. Korvausten nostamisen edelly-

tyksenä ei ole palkan nostaminen yrityksestä. Yhtiömies voi myös vuokrata henkilöyhtiön elinkeinotoiminnan käyttöön esimerkiksi toimitiloiksi omistamansa kiinteistön tai osakehuoneiston. Yhtiömiehelle voidaan maksaa käypää vuokraa.

*Voitto jaetaan
verotuksessa
yhtiösopimuksen
perusteella.*

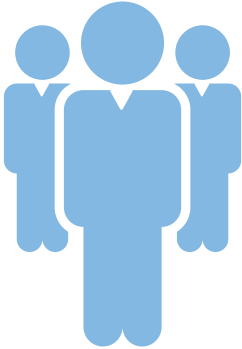
8.4. Osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen

Osakeyhtiön tulot eivät vaikuta yksittäisen osakkaan verotukseen.

Osakeyhtiön verokanta on 20 prosenttia. Tulojen suuruus tai pienuus ei vaikuta pääsääntöisesti veroprosentin määrään. Poikkeuksen tästä säännöstä tekee kuitenkin Yle-vero, jota osakeyhtiö joutuu maksamaan silloin, kun se harjoittaa elinkeinotoimintaa tai maataloustoimintaa ja sen verotettava tulo on vähintään 50 000 euroa.

Osakeyhtiöön kertynyt tulos jaetaan osakkaille useimmiten joko osinkoina tai palkkana. Mahdollisia ovat myös varojen nostaminen osakaslainoina ja varojenjakona vapaan oman pääoman rahastosta. Yksityisotot eivät ole osakeyhtiössä mahdollisia.

*Omistajan
henkilökohtaisia menoja
ei voi laittaa yhtiön
kuluiksi.*

Osakeyhtiössä voidaan lykätä tulon verottamista osakkailla haluttuun ajankohtaan. Muissa yritysmuodoissa verotus yrityksen tuloksesta tapahtuu omistajayrittäjillä joka vuosi, olivatpa he nostaneet yrityksestä voittoa tai eivät.

Osakkaan itselleen nostama palkka ja siihen liittyvät sivukulut pienentävät osakeyhtiön verotettavaa tulosta. Osakkaan ei ole kuitenkaan pakko maksaa itselleen palkkaa. Verovapaiden päivärahojen ja kilometrikorvauksen maksaminen osakkaalle on mahdollista samoilla perusteilla kuin palkansaajalle.

Osakeyhtiön ja osakkaan väliset sopimukset ovat mahdollisia ja niissä on aina noudatettava ehtoja, joita voidaan pitää kohtuullisina ja tavanomaisina. Kauppahintana on käytettävä käypää hintaa, jos yhtiö myy osakkaalle esimerkiksi auton tai osakas myy auton yhtiölle.

Mikäli käyvän hinnan tasossa erehdytään, veroseuraamukset ovat useimmiten suuremmat osakeyhtiön kohdalla verrattuna muihin yritysmuotoihin. Osakeyhtiö yritysmuotona on riskialtis yrittäjälle, joka ei ymmärrä ja osaa pitää erillään osakeyhtiön varoja omista varoistaan ja menoistaan.

8.5. Miten osinkoja verotetaan?

Vaikka osakeyhtiön voitosta maksettavan veron tason on kohtuullinen, on kuitenkin hyvä pitää mielessä, että osinkoihin kohdistuu osittainen kahdenkertainen verotus. Osakeyhtiössä aikaansaatu voittoa verotetaan ensiksi yhtiössä ja toiseen kertaan siinä vaiheessa, kun osakkaat nostavat varoja yhtiöstä itselleen.

Listaamattomassa osakeyhtiössä osinkojen verotuksen tason ratkaisee se, miten suuria ovat yhtiön varallisuus ja velat. Osingon verotus on lievempää varakkaissa yrityksissä verrattuna osakeyhtiöihin, jotka toimivat vähäisellä omalla pääomalla.

Nykyinen verojärjestelmä kannustaa yhtiön varallisuuden kasvattamiseen. Osakeyhtiöstä on hyötyä verotuksessa erityisesti silloin, kun merkittävä osa yhtiön voitosta on mahdollista jättää yhtiöön. Mikäli yhtiön tulos on suuri, yhtiön varallisuuden kasvattaminen on verotuksen takia helpompaa osakeyhtiössä kuin toiminimessä ja henkilöyhtiöissä, koska yhteisöverokanta on 20 prosenttia.

Vinkkejä yrittäjälle

■ Mikäli aloitetun yritystoiminnan tulos kasvaa isoksi, kannattaa yritysmuoto yleensä muuttaa osakeyhtiöksi. Tällainen tilanne on varsinkin silloin, kun omistajalla tai omistajilla on mahdollista jättää aikaansaatu tulos ainakin osaksi osakeyhtiöön. Mitä suuremmaksi yhtiön varallisuus kertyy, sitä kevyempää on osinkojen verotus, jos osakkaan osuus yhtiön nettovaroista on pienempi kuin noin 1,9 miljoonaa euroa.

■ Yrityksen perustajaa neuvovat maksutta esimerkiksi Yritys-Suomen puhelinpalvelu, TE-toimistot ja Uusyrityskeskukset. Neuvoja saa myös eri kaupunkien ja kuntien elinkeino-yhtiöiltä ja seudullisilta kehitysyhtiöiltä. Tietoa löytyy myös verkosta. Neuvontaan sisältyvät esimerkiksi yritysidean arvioinnit, aloittamiseen liittyvät neuvot ja yritysmuodon valintaan liittyvät kysymykset.

LÄHTEET: PRH, VEROHALLINTO, UUSYRITYSKESKUS,
TE-PALVELUT, SUOMI.FI